

Bålmærke

Målgruppe	Flok (10-12)
Varighed	3-4 møder
Type	Færdighedsmærke

Formål

Spejderne lærer at tilrettelægge og passe bål til alle formål.

Krav

Spejderen skal

- forberede et bål og tænde det med maks. to tændstikker.
- Kende forskellige båltyper og opleve, hvilke der egner sig til hvad.
- Vide hvilket træ, der egner sig som brænde.
- Bygge en bålplads.
- Kende til sikkerhed omkring bålet, herunder grundlæggende brandslukning
- Kende handlinger der skal tages efter brandsår

Desuden er det en god idé, at spejderen:

- Kan tænde et bål på 10 min.
- Kan tænde bål under vanskelige forhold såsom regnvejr eller blæsevejr
- Kan lave ild på mindst 3 forskellige måder.

Baggrund:

Bål er en af de vigtigste ting for en spejder. Man har brug for et bål til mange forskellige ting. Alt fra praktiske ting som madlavning, når det er koldt eller for at tørre ting efter at man er blevet våd til de mere hyggelige ting som lejrålshygge om aftenen med snobrød og skumfiduser.

Derfor er det vigtigt at spejderne lærer at omgås sikkert med ild og at tænde bål både hurtigt, sikkert og under måske lidt vanskelige betingelser.

Regler

- Slukningsudstyr først! Før bålet tændes, skal der være vand, branddasker eller andet slukningsudstyr klar.
- Hold afstand! Bål skal placeres mindst 3 meter fra telte, bygninger og andet brændbart materiale.
- Tjek reglerne! Lav kun bål, hvor det er tilladt, og vær opmærksom på afbrændingsforbud.
- Brug en sikker bålplads! Bålpladsen skal passe til bålet's størrelse og være fri for tørt brændbart materiale.
- Beskyt bålpladsen! Kanterne skal være stabile og tydelige, f.eks. med sten eller rafter.
- Forlad aldrig et bål uden opsyn!
- Pas på tøj og hår omkring bålet.
- Sluk bålet helt, når du er færdig. Gløder må ikke efterlades.

Forberedelse og optænding

Når man skal lave bål, starter man altid på samme måde. Man skal snitte spåner, mindst en stor håndfuld (man kan aldrig have for mange). Efter at man har spåner på plads, forbereder man små brænde. Man har brug for små pinde eller brændestykker der er på tykkelse med ca. en lillefinger og så kan man blive gradvist større derfra. Når forberedelserne er gjort, kan man tænde sit bål.

Man starter med at lægge sine spåner i en bunke i midten af bålpladsen. Derefter lægger man de mindste pinde eller brændestykker på bunken så det ligner en pyramide.

Nu kan man med sin tændstik sætte ild til spånerne og lidt efter lidt lægge lidt større stykker brænde på, vær dog opmærksom på ikke at kvæle ilden.

Optændingsmetoder

- Udover spåner som man selv snitter kan man også bruge mange ting fra naturen til at tænde bål. Birkebark, grankvas eller også tørt gras kan bruges da de er nemt at optænde.
- Udover tændstikker eller en lejder er der mange kreative eller mere traditionelle muligheder at tænde op med.
Man kan bruge et 9 V blokbatteri og fint ståluld eller man kan bygge et ildbor.
- Hvis man har travlt og ikke har tid til at snitte spåner, kan man også bruge selv lavede optændingsblokke. Stearinbomber (sammenrullet avis-papir dypet i stearin) er en klassiker, men det er kun den egne fantasi der sætter grænser på hvad man kan finde på.
- For at gøre optændingen nemmere kan man vælge at snitte "juletræer". Man tager noget af sit små brænde og snitter hakker i dem, så de ligner et juletræ, hakkerne øger overfladen så flammerne har mere at tage fat på. Jo flere hakker, desto bedre.

Båltyper

Billeder fra DDS:

Pyramidebål	Pagodebål	Jægerild
		
<p>Brændet stilles på højkant en ring sådan at det ligner en pyramide.</p>	<p>Man starter med et lille pyramidebål i midten til optænding, bagefter lægger man så skiftevis lidt større stykker brænde på til højre/venstre og foran/bagved.</p> <p>Egner sig godt til at lave større bål og til at lave større mængder gløder til f.ek. madlavning.</p>	<p>Tænkt til madlavning, især hvis man mangler et stativ til gryder, da de to store stykker brænde kan benyttes til dette.</p>

Aktiviteter

Forslag til aktiviteter. Find flere hos DDS og KFUM-spejderne, eller spørg de andre grupper.

- Tænde et bål på 10 minutter.
- Lave optændingsblokke selv [f.ek.](#) stearinbomber.
- Lede efter materialer til optænding i naturen.
- Madlavning over bål.

Forløb

Møde 1	Møde 2	Møde 3	Møde 4
Lederen introducerer sikkerhedsregler og gøremåder til optæning.	Sikkerhedsregler repiteres. Lederen uddyber med gode råd og hvad man kan gøre i regnvejr eller når brændet er vådt.	Regler omkring bålpladser introduceres.	Repetition af regler.
Tale omkring førstehjælp til brandsår.	Tur til skoven hvor spejderne skal prøve at finde naturmaterialer til optæning. (skal bruges næste gang)	Spejderne bygger selv en bålplads. Spejderne tænder bål med de materialer de har samlet sidst. Bålpladsen skal sløjfes.	Prøve: <ul style="list-style-type: none">- Spejderne skal tænde et bål med maks. 3 tændstikker og uden optændingsblokke.
Spejderne snitter spåner og prøver at tænde bål på klassisk vis.	Tale om de forskellige slags brændes egenskaber.		Overrækkelse af mærker